

Rólunk szól! Információs füzet

R Ó L U N K S Z Ó L !

NEA-TF-15-SZ-0319 sz. pályázat

Szervezetünk célcsoportja a JNSZ megyében élő súlyosan, halmozottan mozgásfogyatékos gyermekek, fiatalok, valamint felnőtt korú fogyatékos emberek. Alapelvünk, hogy minden embernek a társadalom teljes jogú tagjának kell lennie! Ennek feltétele az „egyenlő esélyű hozzáférés” az élet minden területén.

SZAKMAI MUNKÁNK ELŐZMÉNYE

Egyesületünk 2014. évi szakmai tevékenysége eredményes volt. Az ÉLET-ÚT-ESÉLY projekt kapcsán érezhetően pozitív irányba változott a fogyatékos személyekkel kapcsolatos társadalmi szemlélet. Nem csak a közszolgáltatók részéről érezhető a nyitottság, de a város lakossága is sokkal segítőkészebb, toleránsabb és elfogadóbb lett. Köszönhetően annak, hogy a városi rendezvényeken és a médiában több alkalommal bemutatkozhattunk és beszélhettünk magunkról és tevékenységeinkről. Aktív tagjai lettünk a városnak.

A „partnerek vagyunk” projekt 2014 év elején indult azért, hogy erősítse a kapcsolatot a civil és a közigazgatási szféra közt. Szolnok városán kívül, megyeszerte felajánljuk a “bejárás” nevű szolgáltatásunkat, mely az adott település hozzáférhetőségét térképezi fel mozgásfogyatékosági szempontból.

A fenti célok megvalósításához szervesen illeszkedik, a RÓLUNK SZÓL! projekt, mely 3 az 1-ben „érzékenyítés – bejárás – tájékoztatás” feladatokat látunk el egy-egy településen partnerek bevonásával. A megye 12 településén az ÉN IS

VAGYOK! Mozgássérültek Egyesülete a Verseggy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény megyei települési könyvtárainak közreműködésével, a Vakok és Gyengélátók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete, a SINOSZ megyei szervezete, a Magyar Vöröskereszt Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezetének területi munkatársai és a Szolnoki Iskola Védőnők Egyesülete bevonásával az együttműködő településen egy napos programot bonyolítunk le. A program elemei: a programban résztvevő ép közreműködők „érzékenyítése”, a település „bejárása” és az ott élő érintettekkel kapcsolatfelvétel és „tájékoztatásuk”.

RÓLUNK SZÓL! 3 az 1-ben „érzékenyítés – bejárás – tájékoztatás” című projekttel társadalmi szemléletformáló tevékenységeink, melyek kapcsán az elfogadás és befogadás kölcsönössé válik az ép és fogyatékos személyek között lehetővé teszi, hogy az előítéletek és stigmák lassan eltűnjenek. Természetes legyen mindenki számára, hogy vannak fogyatékos embertársaink is, akiknek - ugyanúgy mint ép társainknak - joga van teljes életet élni. Tevékenységeinkkel a megyére is kiterjesztve, hosszútávon, folyamatos és széleskörű szolgáltatásokat kívánunk nyújtani, mely az érintett célcsoport valamennyi résztvevője számára életminőségében pozitív hatással lesz, az épek számára pedig iránymutatást szeretnénk nyújtani a másság kezeléséhez.

Tevékenységeinket bővíteni kívánjuk:

- a) Kapcsolatok építésével, ezzel segítve az elfogadás és a befogadást.
- b) Segítő szolgáltatások megismertetésével, HÁZHOZ VITELÉVEL, melyek segítik a családok mindennapjait és aktív bekapcsolódásukat a társadalom életébe.
- c) INFORMÁCIÓS ADATBÁZIS bővítése mely segítségével, egy helyen juthatnak komplex és aktuális információkhoz az érdeklődők internetes portálunkon keresztül.

A programban részt vett települések:

- Szolnok (nyitó- és zárórendezvény)
- Hunyadfalva
- Nagykörű
- Kunszentmárton
- Cserkeszőlő
- Jászfelsőszentgyörgy
- Jászárokszállás
- Tiszafüred
- Tizsaszentimre
- Berekfürdő
- Tiszaörs
- Fegyvernek
- Kenderes
- Cibakháza
- Martfű

A programba sikerességét és komplexitását az együttműködő partnerekkel közösen értük el.

- A **Verseghy Ferenc Könyvtár** és Közművelődési Intézmény segítségével jutottunk el 14 megyei település könyvtáraiba ahol a programot lebonyolítottuk.

Az **ÉN IS VAGYOK! Mozgássérültek Egyesülete** és társszervezeteink:

Vakok és Gyengénlátók JNSZM Egyesülete és a **SINOSZ Szolnok Megyei Szervezete** mutatkozott be.

A programba települési szinten, a **Magyar Vöröskereszt JNSZM Szervezetének** területi munkatársai és a településeken dolgozó **védőnők** bevonására is sor került.

A helyi intézmények munkatársai, az érintettek és érdeklődők közötti kommunikáció kerekasztal formában valósult meg, melynek a szervezési feladatit a helyi könyvtárosok végezték el, önkéntes tevékenység keretében.

Elérhetőségeink:

ÉN IS VAGYOK! Mozgássérült Generációk Érdekvédelmi Egyesülete

Elnök: Fehérváry Tünde

Postai cím: 5000 Szolnok, Besenyszögi út 17.

Telefon: 06-30/342-9253

Honlap: enisvagyok.hu

E-mail: egyesulet@enisvagyok.hu

Partnerszervezetek és azok elérhetőségei:

Vakok és Gyengénlátók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete

Elnök: Pesti Zoltánné

Postai cím: 5000 Szolnok, Móra Ferenc út 15.

Telefon: 06(70) 459 0217

Honlap: www.jnszmvakok.hu

E-mail: info@jnszmvakok.hu

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége – SINOSZ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezete

Elnök: Pályi Ferencné

Postai cím: 5000 Szolnok, Markotányos utca 4./A

Telefon: +36 70 377-57-22 (telefon/sms)

Honlap: sinosz.hu/jasz-nagykun-szolnok-megyei-szervezet/

E-mail: szolnok@sinosz.hu

Egyesületünk bemutatkozása:

ÉN IS VAGYOK! Mozgássérült Generációk Érdekvédelmi Egyesülete

2012. év őszén alakult meg Szolnokon Egyesületünk, melynek célcsoportja a JNSZ Megyében élő súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekeket nevelő szülők, illetve fogyatékos fiatalok, felnőttek.

Egyesületünk jövőképe: Fogyatékos sorstársaink egy stigmáktól, előítéletektől mentes társadalom tagjai, akik számára az egyenlő esélyű hozzáférés természetes velejárója a teljes élet megvalósításának, az élet minden területén.

Egyesületünk célja: a célcsoportunk érdekvédelme, összefogása, segítése annak érdekében, hogy az állapotuknak megfelelő módon teljes életet élhessenek.

A fenti célok elérésének érdekében hosszútávon egy életútkövető programot kívánunk kidolgozni és megvalósítani:

- csecsemő– és kisgyermekkor: megelőzés, korai szűrés, korai fejlesztés, képesség- és mozgásfejlesztés,
- iskolás– és fiatal felnőttkor: fejlesztés, oktatás, önállóságra nevelés,
- felnőttkor: foglalkoztatás, önrendelkező-önálló élet megvalósítása,
- időskor: családi és egyéb kapcsolatok erősítése, gondozó és ellátórendszerekkel történő együttműködés.

Kiemelt figyelmet kap munkánk folyamán a rehabilitáció és a rehabilitáció valamint a család. A társadalom szemléletformálásához kapcsolódik az **MI IS ITT VAGYUNK! Program sorozatunk: „Esély órák, tolerancia napok, érzékenyítő előadások, akadálymentesítési felmérés és tanácsadó szolgálat...”,** melynek célja hosszútávon a társadalmi befogadás elősegítése.

Tagozataink:

- Ifi
- Autista
- Értelmi fogyatékos

Tevékenységeink: akadálymentesítési, sorstársi tanácsadás, információnyújtás, szervizszolgáltatás, klubok, közösségi programok, megváltozott munkaképességű személyek akkreditációs foglalkoztatása.

A teljes körű hozzáférés megvalósítása az élet minden területen elengedhetetlen feltétele az esélyegyenlőségnek, mely tevékenységeink meghatározó alapelve.

Az **ÉLET-ÚT-ESÉLY a hozzáférhető Szolnokért** programunkat ennek jegyében folytatjuk hosszútávon.

Az Egyesületünk munkatársai is súlyosan mozgássérült tapasztalati szakértők és érintett szülők. A szakmai munkán túl szeretnénk, ha a hozzánk forduló egy olyan közösség tagja lenne, ahol lehetősége lesz kikapcsolódásra, feltöltődésre egy sorstársi és baráti közösség tagjaként. Önsegítő csoportok, rendszeres fogadóórák segítik a hozzánk fordulókat. Évente 5 állandó programot szervezünk tagjainknak és családjuknak:

- Farsang
- Családi majális
- ÉN IS NYARALOK! Tábor
- Szüret bál
- Karácsonyi évváró

Egyesületünk várja az érdeklődőket! Kérjük, keressen meg bennünket a világ bármely pontjáról

- **érintettként, önkéntesként vagy támogatóként!**

Honlapunkon és facebook oldalainkon folyamatosan tájékoztatjuk tevékenységeinkről, eredményeinkről. Segítse munkánkat, hogy valóra váljon jelmondatunk: Lépésről lépésre, közösen a céljainkért!

Fehérváry Tünde elnök

Akadálymentesítési fogalomtár:

Akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak **kényelmes, biztonságos, önálló** használata **minden ember számára** biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.

Az akadálymentesítés olyan tudatos tevékenységek összefoglaló neve, melyek a különféle (fizikai, érzékszervi vagy értelmi) fogyatékossgal élők számára igyekszik olyan körülményeket biztosítani, amelyek lehetővé teszik számukra minden olyan tevékenység elvégzését, amelyben akadályoztatva vannak.

Akadálymentesen megközelíthető az az épület vagy berendezési tárgy, amely a használó fizikai, érzékszervi és szellemi fogyatékossgának mértékétől függetlenül is lehetőség szerint legönállóbban – **külső segítség nélkül** – kényelmesen, különösebb erőfeszítés nélkül elérhető. Ehhez megfelelő méretű, magasságú hely biztosított, miközben segédeszközének használata (bot, mankó, járókeret, kerekesszék) nem korlátozott.

Egy épület akadálymentesen használható, ha abban minden szerkezet, berendezési tárgy a használó fizikai, érzékszervi és szellemi fogyatékossgának mértékétől függetlenül lehetőség szerint legönállóbban – súlyos fogyatékossgal bíró használó esetén az állandó kísérőjének segítségével – használható. Ehhez megfelelő méretű, formájú kezelőeszközök biztosítottak, valamint azok elérhetősége és megközelítése is akadálymentes.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a települések közül sehol nincs megoldva a teljes körű akadálymentesítés. Ezért fontosnak érezzük az akadálymentesítés kiterjesztését elsősorban a középületekre, közszolgáltatókra, valamint a gyalogos és közúthálózatra vonatkozóan.

Ennek formái különbözőek: a települések több mint 60%-a az akadálymentesítés fizikai formáját jelöli meg, de már sok helyen teljes körű akadálymentesítést terveznek. Több település terveiben szerepel az érintettek bevonása, hogy a település nagyobb hatékonysággal járhasson el akadálymentesítésben. A tömegközlekedés javítása szintén kulcskérdés, nagyon sok busz illetve ahhoz tartozó megálló nem akadálymentesített, ezért a fogyatékos személyek a megyében igen sokszor nem vagy csak külső segítséggel képesek utazni.

Részleges, hiányos akadálymentesítés: Ha a meglévő építmény, építményrész utólagos akadálymentessé történő átalakítása kisebb területre, építményrészre terjed ki, mint az az építmény rendeltetése alapján elvárható, ideális volna, és/vagy az építmény egyes részletei nem felelnek meg az akadálymentesség követelményéhez előírt méreteknak, szabályoknak, azonban az építményben lévő közszolgáltatások így is hozzáférhetők mindenki számára.

Segédeszköz: A fogyatékos személy fizikai vagy érzékszervi képessége részleges vagy teljes hiányának részleges vagy teljes pótlását szolgáló eszköz.

Csúszásmentes: Olyan járófelület, amelyen az elcsúszás, elesés lehetősége minimális marad még a felület szennyeződése esetén is (víz, jég, sár, olaj, stb.)

Piktogramok: Segítő személy hiányában nagy segítséget jelentenek a piktogramok, melyek felirat helyett alkalmazott szimbólumokat tartalmazó eligazító táblák. A piktogramok a gyengénlátó, a nagyothalló, a siket, az értelmi fogyatékos és az autista személyeken kívül a külföldi látogatóknak is nagy segítséget jelentenek. Továbbá valamennyi használó gyorsabban juthat információhoz a nemzetközileg elfogadott szimbólumrendszer használata esetén.

Rámpa: Sík közlekedési felület, amely két különböző szintet köt össze. A rámpák nélkülözhetetlenek a kerekesszék használók számára – de nemcsak a kerekesszéknek vannak kerekei, hanem egy babakocsinak, bevásárlókocsinak is és számos bőrönd és táska is görgőkön mozgatható.

Taktilis jelzések vezetősáv, figyelmeztetősáv: A járófelületen a burkolati anyag felületi, sűrűségbeli, színbeli, hangtani tulajdonságainak különbözőségével kialakított burkolati sáv, amely vak, gyengénlátó, vagy felfogóképességükben korlátozott emberek tájékozódását segíti.

Braille-felirat: A vak emberek speciális, tapintható írásával készített tájékoztató felirat, amely kézzel kényelmesen elérhető helyen, jól tapintható felszínen található.

Domború-tapintható térképek: A tapintható térképek és makettek elsősorban összbenyomás kialakítására alkalmasak, pl. város, városrész, kórház területén épületek, stb. elhelyezkedésére, irányára, szerkezetére utalnak. Ezen kívül az épületen belüli tájékozódást is megkönnyíthetik az intézmény elrendezését és a helységek elhelyezkedését bemutató tapintható térképek.

Hangos térkép: Olyan kommunikációs segédeszköz, melynek segítségével a látássérültek is bármely középületben, bevásárló-központban, ill. bármely közforgalmú helyen könnyedén eligazodhatnak, ill. eljuthatnak oda is, ahová a látó emberek minden előkészület nélkül eltalálnának.

Hangos utas tájékoztató: Tömegközlekedési járműveken automata megállóbemondás, mely segíti a látássérülteket és mindazokat, akik nem ismerik a környezetet.

Intelligens buszmegálló: Mutatja és hangosan is közli, melyik busz éppen hol jár és hány perc múlva várható az érkezése.

Hangjelzéses gyalogátkelőhely: Olyan gyalogátkelőhely, ahol a lámpa színének változása mellett különböző bűgő hang, vagy hangos szöveges tájékoztatás is jelez a látássérültek számára.

Akadálymentes honlap: A WCAG 2.0 által előírt szabványnak megfelelő, látássérültek által is teljeskörűen használható weblap.

Egyetemes tervezés: Az egyetemes tervezés eszméje az a preventív gondolkodásmód, tervezési stratégia, amely már a tervezés folyamatának az elején figyelembe veszi a használók képességeinek különbözőségét. E tervezési stratégia gyakorlásával olyan termékek jönnek létre, amelyek különleges tervezési megoldások és adaptáció nélkül biztosítják a lehető legtöbb ember számára a legteljesebb és legönállóbb használhatóságot. Jelen esetben a "termékek" megnevezés a legkülönbözőbb használati tárgyakon, eszközökön túl valamennyi, az ember által formált környezetre, szolgáltatásra és infrastruktúrára is vonatkozik, tehát a köz-, és lakóépületekre is. Termékek, minthogy ezek is valamilyen ember által végzett tervezési folyamat eredményeként jönnek létre.

Fogyatékosági csoportok:

A * jelölt fogalmak a fő fogyatékosági csoportok

***Mozgásfogyatékoság:** A mozgáskorlátozottság, vagy mozgássérültség fiziológiai fogyatékoság. Christoph Leyendecker szerint egy személy akkor mozgássérült, ha mozgásszervi sérülései, más szervi károsodásai vagy krónikus betegsége miatt viselkedési lehetőségei annyira beszűkültek, hogy az akadályozza a szociális interakciókban. A mozgássérültség oka a tartó és/vagy a mozgató szervrendszer sérülése, károsodása, funkciózavara.

***Látásfogyatékoság: Vakság** - A vakság a látás pszichológiai vagy neurológiai eredetű részleges vagy teljes hiánya. Teljes vakság esetén az agy egyáltalán nem észleli a fényt. Részleges vakság esetén gyakran megmarad a fényérzékelés; ekkor a látássérült csak a fényt érzékeli, a világoson és a sötétben kívül más megkülönböztetésre nem képes. Van, aki viszont azt is meg tudja mondani, merre van a fény forrása.

Sok helyen azokat is a vakok közé sorolja a jog, akik átlagos látásélességgel bírnak, de látószögük nem haladja meg a 20 fokot (a normális a 180 fok lenne). A jog által vaknak tekintettek kb. 10%-a semmilyen mértékben nem lát.

- **Gyengénlátás:** A gyengénlátás a látás nagyfokú sérülését jelenti. Rendszerint azt tekintik gyengénlátónak, akinek látásélessége a jobban látó szemén szemüveggel javítva is az ép látásélesség 10-33%-a. A határokat rugalmasnak tekintik, így figyelembe veszik a látótér beszűkülését és a halmozott vagy romló szemészeti elváltozást. A gyengénlátó látása nem javítható, de a tárgyak meglétét, helyét érzékeli.

***Hallásfogyatékoság: Siketség** - Siket vagy hallássérült olyan személy, akinek audiogramja min. 90 dB halláscsökkenést mutat mindkét fülön. Ez azt jelenti, hogy az illető egyáltalán nem hall semmit, vagy azt, hogy hallásmaradványa csak az erőteljes mély hangokat észleli. A siketség kb. 50%-ban öröklött rendellenesség. A fennmaradó 50%-ban a halláskárosodás szerzett, vagyis betegségnek, baleseteknek, gyógyszer mellékhatásának tudható be. A siketség korrigálható, amennyiben a rendellenesség a középfülben van jelen.

- **Nagyothallás:** Nagyothallónak tekinthetők azon személyek, akiknek halláskárosodásuk mértéke mindkét fülön 30-90 dB között van. A nagyothallók hallókészülékek segítségével többé-kevésbé megértik a hangzó beszédet, és ők maguk is érthetően beszélnek. Néha előfordul, hogy hangjukon és kiejtésükön

érezhető a halláscsökkenés és a kontroll hiánya. Mivel a hangzó kommunikáció elérhető számukra, a jelnyelvet nem használják, gyakran nem is ismerik.

- **Beszédfigyatékoság:** Beszédhibákon a beszéd különféle rendellenességeit értik. Tágabb értelemben a vele összefüggő írás-olvasási hibákat is ide sorolják. Mivel a beszéd összetett folyamat, ezért sokféle beszédhiba van, például pöszesség, dadogás, hadarás, diszfónia. A beszédhibák gyakoribbak gyerekeknél, mint felnőtteknél, és férfiaknál gyakoribbak, mint nőknél. Súlyosság szerint megkülönböztetnek beszédhibákat, beszédzavarokat és beszédfigyatékoságot. A beszédre való tartós képtelenség a némaság, a számok megértésére való képtelenség az akalkulia, ami a diszkalkulia súlyos formája. Az írott nyelv használatára és megtanulására való képesség hiányának nincs önálló neve, az alexia és az agráfia körébe tartozik.

A beszéd összetettsége miatt többféle beszédhiba különböztethető meg. A terminológia nem egységes, ez megnehezíti a rendszerezést.

- Kiejtési zavarok: pöszesség
- Ritmuszavarok: hadarás, dadogás, pattogás, skandálás, mutizmus
- Hangképzési zavarok: diszfónia és fonaszténia
- Kapcsolódó nyelvi zavarok: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia
- Általános beszédzavarok: fejlődési diszfázia, afázia

***Értelmifogyatékoság:** Értelmi fogyatékos az a személy, akinek általános értelmi képessége az átlagostól számottevően elmarad, önálló életvezetése jelentősen akadályozott. Jellemzően a teszteken 70 alatti IQ-t mutatókat tekintik értelmi fogyatékosnak.

80 feletti IQ már közel normális, de még sok ilyen esetben is előfordul sérülés, például enyhe retardáltság. Határesetnek (régén retardáltak) tekintik azokat a személyeket, akiknek az IQ-szintje 70 és 84 között mozog. Kategóriák:

- enyhén értelmi fogyatékos: 50-69 IQ, mentális kor 9-12 között
- középsúlyosan értelmi fogyatékos: 35-49 IQ, mentális kor 6-9 között
- súlyosan értelmi fogyatékos: 20-34 IQ, mentális kor 3-6 között
- legsúlyosabb értelmi fogyatékos: 19 IQ, illetve az alatt, mentális kor 3 alatt

***Autizmus:** Az autizmus egy idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű társadalmi kapcsolatokban, kommunikációs képességekben, abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban nyilvánul meg. Okait jelenleg is kutatják.

Pszichés/Mentális sérültség: Mentálisan vagy pszichésen sérült az a személy, aki elmeorvosi, pszichiátriai (nem pszichológiai!) kezelés alatt áll vagy állt korábban. A pszichés sérülés nincs összefüggésben az értelmi képességekkel, nem azonos az értelmi fogyatékkal!

Halmazott fogyatékoság: Amikor egy személy esetén több fogyatékoság is jelen van (pl. siket és mozgássérült).

Diszlexia: A nyelvvel, a beszéddel és az olvasástanulással kapcsolatos részképességzavar. Fő tünete az olvasási képesség elmaradottsága az életkor, iskolázottság és intelligencia alapján elvárható szinttől. Problémát okozhat a betűk, szavak, és számok felismerése, leírása, a leírt betűket felcserélhetik, vagy ellenkező irányban olvashatják. Az olvasott szöveget nehezen, és hibásan idézik vissza, lényegét nem tudják visszaadni.

Diszgráfia: írászavar.

Diszkalkulia: számolászavar; az általános intelligenciaszintet nem érintő, a matematikai teljesítményben bekövetkező zavar, melynek oka a neurológiai struktúrát, ill. funkciót érintő eltérés, örökletes és/vagy szerzett sérülés eredményeként. Nem függ az intelligenciától: a különben jó képességű ember éppúgy lehet diszkalkuliás, mint bárki más. Nemcsak külső sérülés okozhatja, hanem az öröklötten is megjelenhet. Az egyén elméleti működésének széles területeire hat, úgymint a megértésre, emlékezetre; arra a képességre, hogy számokkal manipuláljon, vagy számadatokat kezeljen. Gyakoriak az időérzékeléssel, a térbeli tájékozódással, és a mennyiségek becsülésével kapcsolatos nehézségek. Gyakorisága a diszlexiáéhoz hasonló, 5-10%.

Asperger-szindróma: Az Asperger-szindróma (AS) neurobiológiai pervazív fejlődési zavar; az autizmus spektrum zavarok közé tartozó pszichiátriai kórkép. Az Asperger-szindrómára – az egyéb autizmus spektrumhoz tartozó betegségekkel ellentétben – jellemző a normális ütemű nyelvi fejlődés, valamint az átlagos vagy annál magasabb intelligenciaszint.

Kanner-szindróma vagy gyermekkori autizmus: Diagnosztikai kategória; Neurobiológiai, pervazív fejlődési zavar, az autizmus klasszikus erős formája. A rendellenességhez 75-ös IQ alatt társulnak az alábbi tünetek: a gyermekeknél már 3 éves kor előtt megfigyelhető a társaikhoz képesti visszamaradás a kommunikációban, a szociális viselkedésben és a rugalmas gondolkodásban. Az érintett gyermekek sokszor nem tanulnak meg beszélni.

Egyéb fogalmak:

Fogyatékoság: A fogyatékoság fogalmára a mai napig sincs átfogó, a világ minden országában elfogadott definíció, meghatározásukat és a társadalomban betöltött szerepüket a nemzetközi jogszabályok és ajánlások, valamint az adott ország jogszabályai együttesen alkotják és alakítják. A történelem során a fogyatékosággal élők társadalmi megítélésének két fő modellje alakult ki: az orvosi és a szociális modell.

Előbbi a fogyatékoságot személyes problémaként ítéli meg, a fogyatékos és a nem fogyatékos emberek közötti határt csak a fizikai különbségekben látja, és a megfelelő orvosi kezelés és rehabilitáció biztosításával enyhíthetőnek ítéli hátrányos helyzetüket.

Ezzel szemben a 20. század második felében elterjedt szociális megközelítés szerint a fogyatékoság nem bizonyos képességek hiánya, hanem a fogyatékosággal élők társadalmi részvételben való akadályozottsága, így nem csupán egyéni, hanem kollektív, társadalmi felelősség.

A fogyatékoság nem betegség, hanem egy állapot, ami a fogyatékosággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatásának következményéből adódik.

A 2013. évi LXII. törvény szerint fogyatékos személynek minősül az, „aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyébjelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.”

Egyenlő esélyű hozzáférés elve:

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján “.- A közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető. Továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható. - Valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

Az akadálymentesítés célja:

Fogyatékkal élő embertársaink számára lehetővé tegye a szabad mozgást, tájékozódást, egy adott épület használatakor. Ezért az épületek tervezőinek kiemelt figyelemmel kell lenniük az akadálymentesítés szempontjainak betartásában. Olyan épületeket kell megalkotniuk, melyek megfelelnek ezen kritériumoknak. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás óta a fogyatékkal élő embertársaink megsegítése és az akadálymentesítés már nem csak figyelmesség, hanem kötelesség is. Ennek tükrében a már meglévő épületeket a megváltozott előírásoknak megfelelően kell akadálymentesíteni.

Az akadálymentesítés típusai:

Akadálymentesítés lehet az épített környezet tudatos kialakítása vagy átalakítása, például mozgássérülteknek egy lépcsőn való feljutás lehetővé tétele vagy látássérülteknek a tájékozódás biztosítása. Hallássérültek (hallókészüléket viselők) segítése kiépített indukciós hurok segítségével. Az informatikaterületén az internet használatának elősegítése, ami aztán lehetőséget ad az elektronikus közszolgáltatások használatára is.

Jogi háttér, segédlet

- 2013. évi LXII. törvény A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2007. évi XCIL. a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- Tervezési Segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához, BM Építésügyi Hivatal, 2002
- Segédlet a komplex akadálymentes megvalósításához, P. Farkas Zsuzsua & Pandula András, 2007 című kiadványokat.

Hasznos linkek:

- Webnővér; társ az otthoni ápolásban
<http://www.webnover.hu/>
- Gyógyászati segédeszközök online katalógusa
<http://gyogyaszati.hu/termek/gyogyaszati-segedeszkozok/3>
- Adókedvezmény súlyosan fogyatékosoknak
http://www.webbeteg.hu/cikkek/egeszseges/14255/adokedvezmeny_fogya_tekosoknak
- Súlyosan fogyatékos személyek részére – FOGYATÉKOSSÁGI TÁMOGATÁS
<http://info.kezenfogva.hu/szolgáltatások/23589-fogyatekossagi-tamogatas>
- Személygépkocsi-szerzési támogatás
<http://hirkozpont.eu/index.php/bulvar/954-kerelem-gepkocsi-szerzesi-tamogatasok-igenybevetelere>
- Családi tudakozó – Szociális tájékoztatás, tanácsadás
<http://www.kormany.hu/hu/gyik/csaladi-tudakozo-szocialis-tajekoztatasi-tanacsadas>
- Erzsébet Program – pályázatok
<https://palyazat.erzsebetprogram.hu/>
- Mozgáskorlátozottak utazási lehetőségei vasúton
<https://www.mavcsoport.hu/mav-start/belfoldi-utazas/mozgaskorlatozottak-utazasa>
- Akadálymentes helyek Magyarországon
<http://guruloutazo.hu/magyarorszagi-akadalymentes-helyek.html>
- Akadálymentes turisztikai lehetőségek Budapesten és környékén
http://www.meosz.hu/index_07_08.php
- Akadálymentes város-e Szolnok?
<http://akadalymentes-e-szolnok.blogspot.hu/>
- REHA Magyarország webshop
<http://webshop.rehamagyarorszag.hu/>
- Mozgáskorlátozottak szabályai a KRESZ-ben
<http://www.autoszektor.hu/hu/content/mozgaskorlatozottak-szabalyai>
- Akadálymentes térkép – Route4u
<http://guruljszabadon.hu/city2/>
- Kerekesszékekkel közlekedő utasok 3+4 pontos egyszerű és biztonságos rögzítése a személyszállító gépjárművekben

<http://www.akadalymentesites-lift.hu/gepjarmuvek-akadalymentesitese-3kerekeszek-rogzitok.htm>

- Mozgássérült rámpák
http://www.aligvarom.hu/mozgasserult_rampa_mozgaskolatozott
- Fix és alumínium mobil rámpák
<http://www.akadalymentesites-lift.hu/epuletek-akadalymentesitese-1mobil-rampak.htm>
- Akadálymentesítésre megduplázott támogatást lehet igényelni
<http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szocialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/akadalymentesitesre-megduplazott-tamogatast-lehet-igenyelni>
- Infobázis – Kézenfogva Alapítvány
<http://info.kezenfogva.hu/>
- Rehabilitációs és rokkantsági ellátások változásai
<https://www.nyugdijguru.hu/nyugdij/megvaltozott-munkakepesseguek-ellatasai/rehabilitacios-es-rokkantsagi-ellatasok-valtozasai>

Szolnok; 2016.03.29.

Az Információs füzetet összeállította:

Fehérváry Tünde